

Magyar Képzőművészeti Egyetem
Doktori Iskola

Az ősvadon felfejtése - séta

DLA mestermunka dokumentáció 2026
Kovács Gyula A.

Témavezető:
Dr. habil. Szegedy-Maszák Zoltán DLA

Mestermunka

Az ősvadon felfejtése - séta

(lecture performance, installáció, változó méretek, 2026. február 21. Csongrád, Györfös)

A cím tartalmazza a helyet, és meg is jelöli annak korát, s ezzel jelentőségét, illetve utal annak megértésére, kibontására. Az ősvadon a hullámtérben található erdőt jelenti, legyen az majdnem bárhol. A gátak közé szorított folyó jellemzően magára hagyott árterei buja és diverz, az invazív fajoktól sem mentes vadon képét mutatják. Az ősi szó azonban már hamis, csupán arra a benyomásra, az érzésre utal, ami körüllegi ezeket a tereket. Annyiban azonban igaz, hogy ehhez hasonlatos lehetett a vízrendezés előtti ártéri erdő. A felejtés mint munkafolyamat jelenik meg. Ahogy visszafejtjük a történetet, feltárjuk létrejöttének logikáját, ami a megértés és a megtapasztalást nyújtja. Nem rögzíthető ősállapot. Persze emberi léptékkal lehetséges, azonban ez elenyésző időszak. A nem emberi nézőpontból, de még akár emberi mércével is a változás, egy folyamat az ami megfigyelhető. Ennek geológiai léptéke akár tengertől a meanderező folyómederig terjedhet. Majd az ember jelenléte, az általa generált drasztikus beavatkozás, végül kivonulása fejt ki hatását.

Mestermunkám visszatér azokhoz az indikáló élményekhez és folyamatokhoz, melyek már gyerekként is hatással voltak rám, s elvezettek a kutatás tematikájához. A kultúrtáj látványa és a természetesnek gondolt közeg közötti kontraszt fokozatosan vált a tudatos vizsgálódás tárgyává. A geomorfológiai értelemben szemlélt tájélemek megértése, azok keletkezéstörténete egyszerre lett racionális tudás és alkotói vízió. Céлом volt, hogy együtt mutassam meg ezeket, úgy hogy abban a térben mozgunk, amiről a mű és a kutatás szól. Erre véleményem szerint a tudásátadás és a nyitott diskurzus a legalkalmasabb. Ezért a formátum egy séta - egy lecture performansz lett, amit egy fotó alapú installáció zárt. (Egy ideig még az installációt is el akartam hagyni, tehát minden általam generált vizualitástól mentes, pusztán tényeken s a valós térélményen alapuló művet terveztem.) A séta épp úgy fajsúlyos része a műnek mint az installációk.

A mű egy körülbelül egy órás vezetett séta volt, ami a töltésről indulva a hullámtéri erdőben haladt, majd érintette az installációt, s végül a kiindulástól északra ismét elérte a töltést. Az esemény Csongrád külterületén a várostól északra zajlott, 2026. február 21-én, 16 órai kezdettel. A kiindulási pont a közelmúltban újraöntött Árvízi harang volt, a helyiek által Györfösnek nevezett területen. Ez a folyószakasz a jobb parton igen széles hullámtérrel rendelkezik. A területet sűrű erdő borítja és bőven akad nyoma az ember helyi tevékenységeinek.

A séta során átfogóan meséltem a Tisza-völgy vízrendezéséről, az azt megelőző és az azt követő világról, válságról, megoldásokról, okokról és összefüggésekről. A résztvevők szabadon kérdezhettek, kapcsolódhattak, ami gyakran meg is történt, s mivel helyi lako-

sok is részt vettek a sétán, több új és izgalmas információval gazdagodtam. Érintettünk egykori katonai objektumot, kubikgödröket, felfedeztük a töltésépítés utáni legelő árnyékot adó facsoportjait, amelyek mára szó szerint faóriások lettek. Az első pár száz métert leszámítva a buja erdőben haladtunk, semmiféle utat sem követve. A terep sekély csatornákkal, medencékkel szabdalva s több szakaszon kifejezetten nehéz volt az előrejutás a sűrű erdő miatt. A séta körülbelül párhuzamosan haladt a folyóval de azt el nem értük, nem is láttuk. Ez fontos kitétel volt számomra, mivel bár a folyó központi eleme a kutatá-

Kovács Gyula A. Az ősvadon felfejtése, installáció - részlet a komplex vizsgálóhoz készült installációból
A vizák megfordulnak - A Magyar Képzőművészeti Egyetem Doktori Iskolájának kiállítása, Fészek Művészklub, Budapest 2022
fotó: Digitális képműhely

somnak, nem annak látványa volt a fontos hanem a története és hatásai.

A séta utolsó negyedében elértük az installációt amely öt darab, egymástól eltérő távolságokra elhelyezett egységből épült fel. Minden egység egy nagyméretű textilprintből (2db 2x1,5m, 3db 1x1,5m) és egy középformátumú (6x6) -os megvilágított színes diaképből állt. A textilképek részben a talajra, részben kidőlt fákra, liánokra kerültek. Így felvették a hordozó felület formáját, egyfajta domborzatot képviseltek. A digitálisan technológiával felnagyított textilképek az ártérben 2021 óta készülő sorozat részei (nagyformátumú műszaki kamerával fényérzékeny fotópapírra rögzített képek). Ezek a képek eősen konstruáltak, mivel többször exponáltam a felületre és többféle logika mentén képeztem le a teret. Így időben és térben nem dekódolható dokumentáció jön létre, ami valós látványból dolgozó, de ebben a formában nem létező teret ábrázol. A kamera nézete sem visszafejthető, így a képek állása nem rögzített. Ezek a konstruált képek kinyitják az olvasás lehetőségét. Láthatjuk a múlt megidézését bennük épp úgy, ahogy a jövő vízióját is.

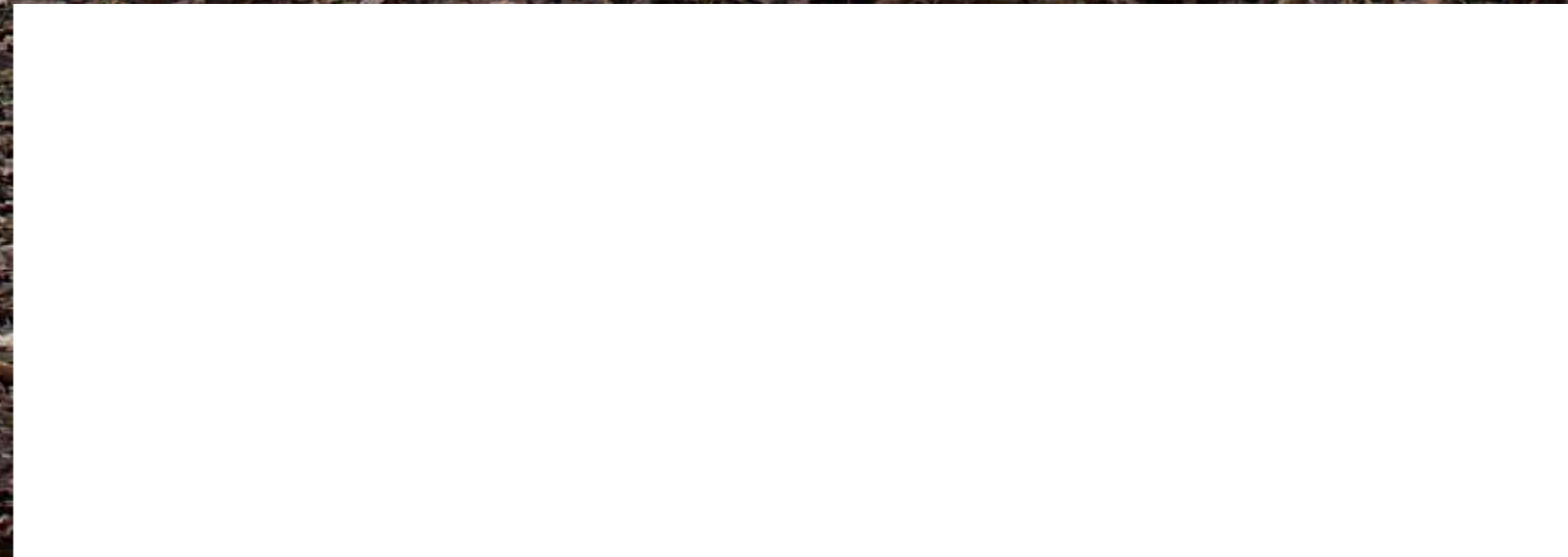
A textilképekhez képest aprócska (6x6 cm) színes diaképek hagyományos fotódokumentációk a vizsgált területről, az ártérből. Ezek a valóság egy szeletét, annak akkor ismert állapotát rögzítik.

A diafilm vagy más néven fordítós film egy különleges médium. Pontos színvisszaadás és minőség jellemzi, továbbá egyedi. Az előhívást követően elkészül, nincs szükség nagyításra és csak kompromisszumok árán sokszorosítható. Így számomra maga az előhívott diakép a végleges műtárgy.

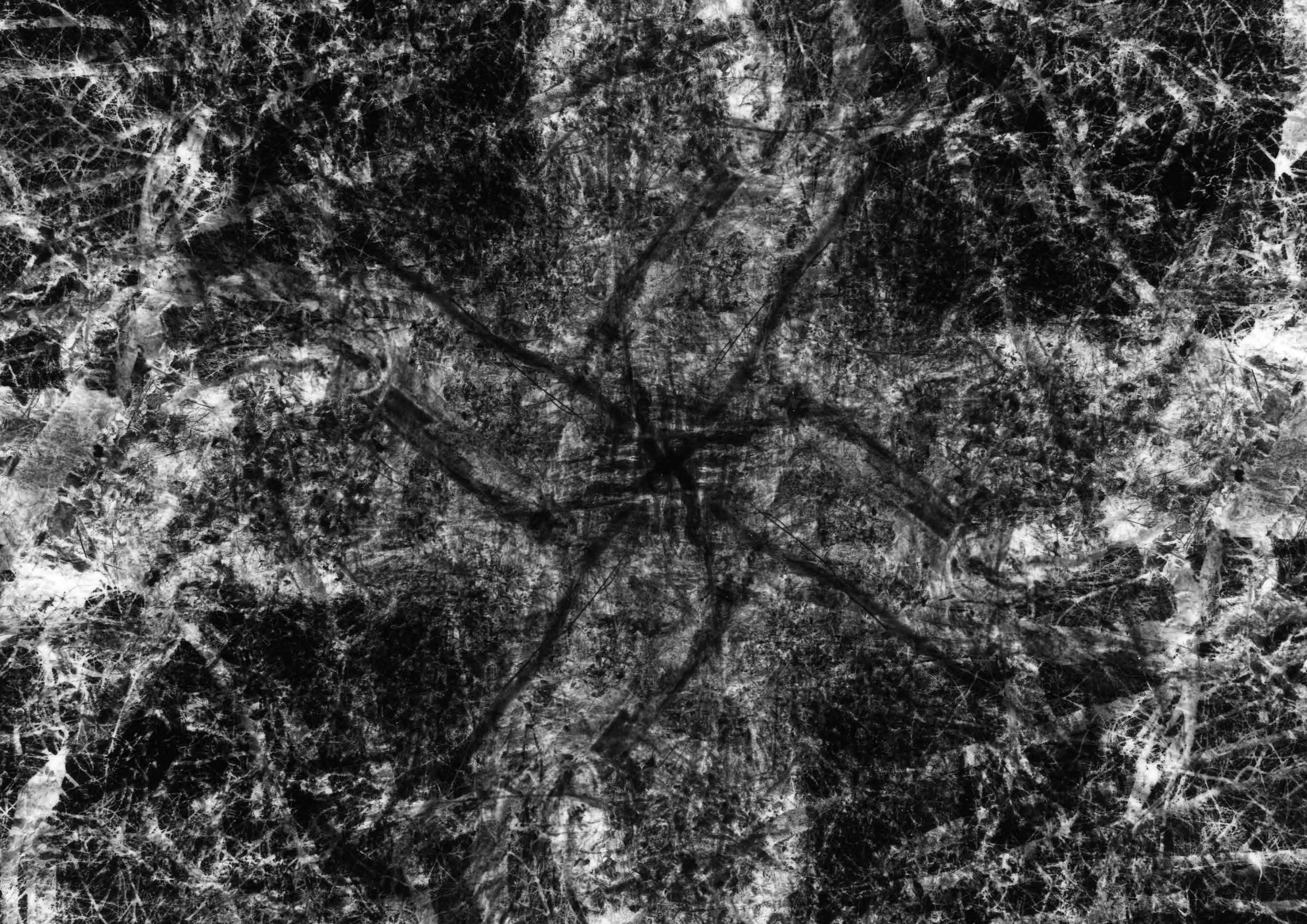
A harmadik tényező pedig maga a valójában megtapasztalt környezet, a hullámtéri erdő. A séta fokozatosan vezette be a résztvevőket az erdőbe. A vizuális észlelés és a verbális történetmesélés kötötte össze az élményt a közvetlenül nem érzékelhető tényezőkkel. Nagyon fontos volt számomra, hogy a mű a saját terében táruljon fel, a képek keletkezésük helyére térjenek vissza így hozva létre három vetületet. A 3 vetület rámutat a változásra, annak felismerésére és a történet megértését szolgálja. Mintha lenne lehetőségünk jobban kinyitni a szemünket, többet látni, látni a sötétben. Az időbeliség tükrében ez egyszerre a valóság, a jelen kézzelfoghatósága, és a megértésen keresztül a felfoghatatlan idő és lezajlott változás találkozása.

eseményfotó: Szilák Andrea, műtárgyfotó: Kovács Gyula A. és Donka Gergely